

SØR-TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE

REGIONAL STRATEGI FOR AREALBRUK

2014-2024

Vedtatt i Fylkestinget 17.06. 2014
som retningsgivende arealpolitikk for fylkeskommunen

Foto: Therese Lee Jansen, Innovasjon Norge.

KREATIVE
TRØNDELAG

REGIONAL STRATEGI FOR AREALBRUK 2014-2024

SAMMENDRAG.....side 3

BAKGRUNN OG FORUTSETNINGERside 4

Innledning
Overordna mål og føringer

1 BYER OG TETTSTEDER.....side 7

Utviklingstrekk og utfordringer
Prinsipper for arealbruk
Behov for nye planer og utredninger

2 KYSTOMRÅDER.....side 10

Utviklingstrekk og utfordringer
Prinsipper for arealbruk
Behov for nye planer og utredninger

3 INNLAND/FJELLOMRÅDER.....side 13

Utviklingstrekk og utfordringer
Prinsipper for arealbruk
Behov for nye planer og utredninger

VEDLEGG.....side 17

- I: Nasjonale og regionale føringsdokumenter
- II: Nærmere om bakgrunn for de enkelte prinsipper for arealbruk
- III: Mulige konsekvenser av strategien

Vedtak i Fylkestinget Sør-Trøndelag 17.06.2014, sak 58/14:

1. Fylkestinget vedtar Regional Strategi for Arealbruk 2014-2024 som retningsgivende arealpolitikk for fylkeskommunen.
2. Sammen med de dokumenter og vedtak den bygger på, gir den tydelige signaler til andre aktører og grunnlag for fylkeskommunens veiledning, tilrådninger, prioriteringer og saksbehandling innen feltet.
3. Rullering vurderes hvert fjerde år ved behandling av regional planstrategi. Mindre justeringer kan gjøres av Fylkesutvalget i samråd med de partene som måtte bli berørt. Elektroniske lenker til nye dokumenter og føringer oppdateres av fylkesrådmannen etter behov
4. En bør unngå tiltak som rammer utøvelsen av fiske i områder som er spesielt viktige for fiskeriene. Tarehøsting er en marin ressurs som bør utnyttes gjennom en bærekraftig høsting. Men høstingen må ikke utføres på en slik måte eller tillates i områder der dette kan ha påvirkning på fiskebestanden

Sammendrag av prinsipper i Regional strategi for arealbruk 2014-2024, Sør-Trøndelag

OVERORDNA FØRING: *Bolyst og næringsutvikling i et bærekraftig Sør-Trøndelag*

1. BYER OG TETTSTEDER

Klima, energi- og miljøvennlig arealutvikling

- 1.1. En arealpolitikk for redusert trafikkomfang og utslipp, mindre bilbruk og bedre miljø.
- 1.2. Langsiktig koordinering av arealbruk og kollektivtrafikk
- 1.3. Effektiv arealbruk ved sambruk og å samle inngrep der dette er mulig
- 1.4. Klimatilpasset planlegging

Fremme folkehelse og gode by- og bomiljøer

- 1.5. Arbeide for miljøvennlige og attraktive byer og tettsteder
- 1.6. Legge til rette for gode og trygge bolig- og oppvekstforhold og for fysisk aktivitet
- 1.7. Tilgjengelighet for alle

Sikre framtidige arealer for bruk og vern

- 1.8. Ta vare på viktige kultur- og naturmiljøer
- 1.9. Ta vare på by- og tettstedsnære friluftsområder
- 1.10. Tilrettelegge for varierte, gode og tilstrekkelige arealer for næring, tjenesteyting og boliger
- 1.11. Jordvern bør prioriteres høyt og avklares i kommuneplan/andre overordna planer
- 1.12. Tilrettelegging for effektiv og miljøvennlig godstransport og -håndtering

2. KYSTOMRÅDER

Ivareta - og utvikle bolyst

- 2.1. Stimulere til attraktive lokalsamfunn som ivaretar mangfold og boligbehov.

Tilrettelegge for økt sjømatproduksjon innen en bærekraftig ramme

- 2.2. Havbruksnæringen bør sikres nok arealer, blant annet gjennom flerbruksområder
- 2.3. Ta vare på viktige fiskeområder
- 2.4. Ta hensyn til vill-laks og sjøørret
- 2.5. Legge til rette for gode transportvilkår for sjømatprodukter

Bevare verdifulle kulturmiljøer / kulturlandskap og naturområder

- 2.6. Nye inngrep bør om mulig konsentreres der det allerede er inngrep
- 2.7. Kulturminner og -landskap av regional/ nasjonal verdi bør særlig tas hensyn til
- 2.8. Viktige natur- og friluftsområder bør sikres av hensyn til naturgrunnet og allemannsretten.
- 2.9. Differensiert forvaltning av strandsonen
- 2.10. Utbygging av vindkraft i kystområdene i samsvar med fylkesdelplan vindkraft
- 2.11. Oppfølging av interkommunal kystsoneplan

3. INNLAND/FJELLOMRÅDER

Ivareta - og utvikle bolyst

- 3.1. Stimulere til attraktive lokalsamfunn med mangfold og boligtilbud
- 3.2. Tilrettelegging for nærfriluftsliv – også i fjellbygdene

Tilrettelegge for næringsutvikling basert på lokale ressurser

- 3.3. Videreutvikle primærnæringene og skape nye næringer basert på bioenergi og mat
- 3.4. Sikre arealer for landbruket og reindriften som matprodusenter og kulturnæringer
- 3.5. Mineralforekomstene i fylket bør dokumenteres og sikres
- 3.6. Vannkraft/ småkraftsaker i samme geografiske område bør behandles mest mulig samlet
- 3.7. Utbygging av vindkraft i samsvar med fylkesdelplan vindkraft og arealanalyse

Bevare verdifulle kulturmiljøer / kulturlandskap og naturområder

- 3.8. Samlet vurdering og mest mulig lik forvaltning av større regionale fjellområder
- 3.9. Verdifulle natur og – kulturlandskap bør i størst mulig grad sikres mot nedbygging
- 3.10. Innover mot fjellområdene er det vesentlig å minimalisere og konsentrere inngrepene
- 3.11. Fritidsbebyggelse bør lokaliseres mest mulig vegnært og bygde-nært
- 3.12. Kulturarven bør ha en sentral plass i både planarbeid og stedsutvikling

Bakgrunnen for og utdyping av prinsippene er vist på de påfølgende sidene. Selv om de gjelder hele fylket, er de drøftet i forhold til tre ulike situasjoner hvor de er mest aktuelle: Byer og tettsteder – Kystområder - Innland/fjellområder. Mange kommuner/ lokalsamfunn vil finne seg igjen i flere av disse områdene, men en slik inndeling gir en mer helhetlig forståelse enn en temainndeling basert på sektorer.

BAKGRUNN OG FORUTSETNINGER

Konkurransen om arealer og ressurser gjør at vi i stadig økende grad står overfor dilemmaer og avveining mellom ulike arealinteresser. Bosetting og næringsutvikling i fylket avhenger av at det blir tilrettelagt hensiktsmessige arealer, samtidig som det tas hensyn til ulike andre formål. Stadig mer av arealbruken har konsekvenser på tvers av kommune- og fylkesgrensene. Avklarte retningslinjer gir hurtige og forutsigbare konfliktavklaringer og langsiktig forvaltning, noe som kommer de aller fleste til gode.

Dette er bakgrunnen for at Sør-Trøndelag fylkeskommune har utarbeidet Regional Strategi for Arealbruk på grunnlag av vedtak i fylkestinget 25. 04.2012. Planprogram for Arealstrategien var på høring i nov.-des. 2012 og er fastsatt av fylkestinget i Sør-Trøndelag 28. 02.2013. Arealstrategien erstatter ikke tidligere vedtatte planer, men samler og oppdaterer hovedpunktene i tidligere vedtatte planer, føringer og retningslinjer. Koblingen til aktuelle vedtak og føringer er vist i vedlegg II.

Arealpolitiske prinsipper

Arealstrategien angir regionale prinsipper for arealbruk i Sør-Trøndelag innenfor rammen av gjeldende nasjonal politikk og en langsiktig, bærekraftig utvikling. Slik tilpasser og avveier den nasjonale mål til utfordringer i fylket.

Arealpolitikken skal bidra til samfunnsutvikling i fylket. Regional Strategi for Arealbruk bygger på mål for utviklingen og hovedføringer for arealbruken, og omfatter arealpolitiske prinsipper relatert til by/tettsted, kystområder og innland/fjell/utmark.

Bakgrunn for en slik inndeling ligger først og fremst i at det er stor variasjon i utvikling og utfordringer i Sør-Trøndelag. Fylket er totalt sett i vekst. Trondheimsregionen har en kraftig befolkningsøkning, men også tettstedene i fylket for øvrig vokser. I mange av distriktskommunene blir det imidlertid stadig færre unge voksne og gjennomsnittsalderen øker. Slik er det ulike problemstillinger i fylket, avhengig av blant annet utbyggingspress og naturgrunnlag. Dette aktualiserer differensierte arealprinsipper innen rammen av nasjonal politikk.

Arealstrategien angir prinsipper som i hovedsak knyttes til by- og tettstedene, kystområder, og innland/ fjellområder.

Noen temaer vil selvfølgelig gå på tvers av denne inndelingen, bl.a. samferdsel, landbruk, kulturmiljø, friluftsliv, vannforvaltning. De er tatt opp der de er mest tydelige, selv om de kan berøre hele fylket. Slik er for eksempel jordvern og bolig tatt opp under by og tettsted, mens landbruk for øvrig og mineralressurser er plassert under innland, fjell og utmark.

Bruk og virkning

Strategi for arealbruk gir en oversikt over viktige gjeldende føringer og prinsipper når det gjelder arealbruk, og supplerer og utdyper dem på noen punkter. Slik synliggjør den fylkeskommunens mål som regional planmyndighet på en samlet og forutsigbar måte.

Strategien vil videre være et grunnlag for **tidlig og tydelig dialog** og **samarbeid** om arealbruken, særlig i forbindelse med kommunal planlegging. Dette for å gi raskere planprosesser og en mer langsiktig og forutsigbar arealforvaltning. Rullering vil bli vurdert ved behandling av regional planstrategi.

Selv om strategien ikke er juridisk bindende, vil vedtatt strategi være et fylkestingsvedtak som gir klare føringer for fylkeskommunens politikk på området og tydelige signaler til andre aktører. Slik vil den sammen med de dokumenter den bygger på gi grunnlag for veiledning, tilrådninger og eventuelle innsigelser eller påklaginger fra fylkeskommunen sin side dersom viktige regionale eller nasjonale interesser blir berørt, jevnfør §3-2, §3-4 og §5-4 i plan- og bygningsloven.

Overordna mål og føringer

Arealpolitikken skal være et hjelpemiddel for en ønsket samfunnsutvikling og være gjennomgående på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

Arealstrategien bygger på [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging](#). Det foreligger videre statlige rikspolitiske retningslinjer som skal legges til grunn for arealbruken.

Staten forventer samarbeid om arealbruk på tvers av fylker og kommuner. Slik er det lagt vekt på å få fram prinsipper som kan sikre en helhetlig forvaltning over fylkesgrensene. Videre er det tydelige målkonflikter mellom ulike nasjonale forventninger. Derfor må nasjonale mål avveies regionalt og lokalt gjennom en slik samlet regional arealstrategi.

Regionale mål og føringer

I tråd med den nasjonale politikken er det et mål å bidra til **bolyst og næringsutvikling i et bærekraftig Sør-Trøndelag**. Dette er nedfelt i regional planstrategi for Sør-Trøndelag 2012-2015, se www.stfk.no

Å opprettholde bosettingen forutsetter rom for utvikling og vekst. Fylket har rike ressurser og varierte naturressurser på mange felt. Disse ressursene må danne grunnlag for arbeidsplasser og verdiskaping basert på videre utvikling av fylkets fortrinn

Ressursbruken må derfor være **bærekraftig** (føre var-prinsippet). Bærekraftprinsippet sier at ressursutnyttningen må ta hensyn til livsgrunnlag og levemåter for framtidige generasjoner. Det innebærer at bruken må skje i et helhetlig perspektiv - i det ligger både miljømessig, økonomisk og sosial/ kulturell bærekraft. I dette ligger også å ta vare på produksjonsgrunnlaget for mat. Slik har Landbruksmeldinga for Trøndelag fra 2010 mål om 30% økt matproduksjon i landsdelen.

I tillegg til **bærekraftprinsippet**, er følgende overordna prinsipper særlig lagt til grunn:

- **Kunnskapsbasert arealforvaltning.** Langsiktig, kunnskapsbasert planlegging og forvaltning er et sentralt utgangspunkt. Dette skal baseres på kartlegging av ressurser og verdier, samt erfaringsbasert kunnskap. Alle planer og tiltak som berører naturmangfold må vurderes i forhold til Naturmangfoldloven. Det nødvendiggjør oppdatert og tilgjengelig kunnskap om natur -og biologiske verdier. Et godt kunnskapsgrunnlag gir anledning til å differensiere arealpolitikken og grunnlag for å gå opp handlingsrommet i forhold til nasjonal politikk.
- **Reduserte klimautslipp.** Et mer klimavennlig samfunn er et felles mål og må gjenspeiles i all samfunnsplanlegging. Sør- Trøndelag har ambisiøse klimamål og skal bidra til å redusere klimagassutslippene med 30 % innen 2020. Klima, transport og arealbruk henger nøye sammen. Et spredt utbyggingsmønster gir høyere energibruk og mer utslipp enn et tettere mønster knyttet til kollektivårer. En økt satsing på tettstedsutvikling og sentrumsnær boligbygging vil gi attraktive steder med mindre transport og utslipp av klimagasser. Samtidig vil det ofte gi økt press på nærliggende landbruksområder.
- **Bedre folkehelse.** Innbyggerne er fylkets aller viktigste ressurs. Bedre folkehelse er et gjennomgående mål som berører mange innsatsområder, også arealpolitikken. Det er en klar sammenheng mellom folkehelse og fysisk aktivitet. Alle skal ha mulighet til å drive helsefremmende og miljøvennlige friluftaktiviteter. Det bør derfor tilrettelegges både for idrettsanlegg og for gang- og sykkeltrafikk og friluftsliv i nærmiljøet samtidig som verdifulle naturområder ivaretas.
- **Gode vilkår for matproduksjon.** Trøndelag ligger godt til rette både for «grønn» og «blå» matproduksjon. Her ligger et potensiale for verdiskaping og muligheter for et økt, allsidig og variert næringsliv knyttet til primærnæringene, både jordbruk, skogbruk og reindrift. Langs Trondheimsfjorden har vi noe av den beste jorda for å dyrke matkorn i landet. I tillegg har vi store beiteressurser i fjell og utmark. Trøndelagskysten framstår i dag som en av de mest vellykkede regionene i verden for produksjon av atlantisk laks. Den gode utviklinga innen marin sektor har skapt store ringvirkninger for bosetting og sysselsetting.

Målkonflikter

Noen tydelige målkonflikter:

Regionforstørring gir større bo- og arbeidsmarkeder, men kan også gi større kostnader og utslipp

Klimavennlig energi som vann- og vindkraft krever store arealer og naturinngrep

Jordvern vil kunne gi større transportavstander i byene og tettstedene.

Tettere bebyggelse gir mindre transport og arealforbruk, men *kan* gi dårligere bokvaliteter.

Hyttebygging er bra for folkehelse og lokalt næringsliv, men beslaglegger areal og gir økt transport

Reindrift er både mat og sørsamisk kultur, næring og livsform, men er presset av inngrep og forstyrrelser.

1. BYER OG TETTSTEDER

Viktige allerede gjeldende føringer for arealbruken i byer og tettsteder: (se også vedlegg I)

- * Fylkesdelplan Arealbruk og Transport i Trondheimsregionen (Ny Giv) 2003 www.stfk.no
- * Miljøpakken for Trondheim [Miljøpakken](#)
- * Interkommunal arealplan for Trondheimsregionen (IKAP) 2010 www.trondheimsregionen.no
- * Rikspolitiske retningslinjer for arealbruk og transport 1993 og kjøpesentre 2008 www.planlegging.no

Utviklingstrekk og utfordringer

Vekst: Alle byene og de fleste tettstedene i fylket er i vekst, ofte langt mer enn tidligere antatt. Det er ikke nok å legge ut areal til bygging, de må også ha infrastruktur som veg, vann, avløp, skole og kollektivtrafikk. Dette er for dårlig koordinert i dag, og bremser boligbyggingen. Utbygging og infrastruktur må ses i et langt perspektiv. Offentlige og private investeringer bør koordineres bedre, også i tid.

Miljøkonflikter: Ved utbygging kommer ulike miljøhensyn i konflikt med hverandre. Jordvern, kulturminnevern, og behov for «grønne» verdier kan tilsis byspredning, mens hensyn til klima og transport tilsier fortetting og sentrumsnær utbygging. Og det er ofte i sentrumsnære områder mye av kulturminnene og den beste dyrkajorda finnes. Gjeldende nasjonale føringer bidrar lite til å avklare disse interessenmotsetningene. Særlig når det gjelder dyrkamark, er det behov for tydeligere signaler fra både nasjonalt og regionalt hold. Det bør ses på miljøvennlig regionforstørring gjennom buss, båt og jernbane som sammen med fortetting kan spare verdifulle jordbruksarealer.

Helse og livsstil: Folkehelse har fått økt fokus de siste årene. Samtidig har urbanisering, arbeidsinnvandring og andel små husholdninger økt. Dette stiller nye krav til nærmiljø og boligtyper. Det er satt i gang et eget prosjekt om innvandring og boligbehov gjennom Trondheimsregionen og skjønnsmidler fra fylkesmannen. I Trondheim er det behov for flere studentboliger. Friluftsområdene vil bli utsatt for stadig større press. Det er behov for en helhetlig og langsiktig forvaltning av disse, spesielt i Trondheimsregionen. Helsekonsekvensene ved ulik arealbruk og transportformer bør tydeliggjøres bedre i kommuneplanene. Særlig bør det legges vekt på gang- og sykkeltrafikk, et bredt spekter av idrettsanlegg samt andre tiltak for å få barn og ungdom mer fysisk aktive.

Regional utvikling: Utbygging av jernbane og veger bidrar til regionforstørring og utbyggingspress langs trafikårene. Dette krever økende samarbeid og samordning på tvers av kommunegrensene, også når det gjelder arealbruk.

Prinsipper for arealbruk 2014-2024. (Henvisninger, se vedlegg II)

Klima, energi - og miljøvennlig arealutvikling

1.1. En arealpolitikk som legger til rette for redusert trafikkomfang og utslipp, som minsker avhengighet av bilbruk og gir bedre miljø. Dette betyr fortetting, høy arealutnyttning, korte transportavstander og tilrettelegging for kollektivtrafikk, gåing og sykling slik at disse kan ta en vesentlig del av trafikkveksten. Eksisterende sentra bør styrkes. Kjøpesentre tillates bare i områder avsatt til dette i gjeldene planer.

1.2. Langsiktig koordinering av arealbruk og kollektivtrafikk. Boligområder, detaljhandel, offentlige tjenester og større arbeidsplasser bør utvikles i nær tilknytning til kollektivnettet. Kollektivtrafikken bør støtte opp om en miljøvennlig regionforstørring, noe som kan spare verdifulle jordbruks- og naturarealer. Det vil være behov for et langsiktig perspektiv på tvers av kommunegrensene og tilrettelegging for innfartsparkering.

1.3. Effektiv arealbruk ved sambruk og å samle inngrep der dette er mulig. Dette for å oppnå fortetting med kvalitet og for å spare nye områder for inngrep. Spredt boligbygging bør unngås i tettstednære områder. Pukk- og masseuttak, deponier og lignende tiltak bør fortrinnsvis skje ved utvidelse av eksisterende anlegg framfor å åpne nye.

1.4. Klimatilpasset planlegging. Ta hensyn til blant annet havstigning, lokal overvannshåndtering og økt fare for erosjon og skred.

Fremme folkehelse og gode by- og bomiljøer

1.5. Miljøvennlige og attraktive sentra. Det er et mål å utvikle robuste og kompakte tettsteder med allsidig handel, godt servicetilbud og variert boligtilbud. Det bør legges vekt på estetikk, historisk dybde i bebyggelsen, mulig vannkontakt, et godt kollektiv- og tjenestetilbud og gode utearealer, nærfriluftsområder og møteplasser, tilrettelagt for gående og syklende. For de større tettstedene bør en vesentlig del av parkeringen skje under bakken eller i utkanten av stedene, gjerne kombinert med innfartsparkering.

1.6. Legge til rette for gode og trygge bolig- og oppvekstforhold og for fysisk aktivitet for alle befolkningsgrupper. Dette gjennom arbeid for trafiksikkerhet og løsninger for å unngå støv og støy. Det bør legges opp til sammenhengende grønnstruktur, adgang til tur- og nærfriluftsområder, gang- og sykkelveger og et godt tilbud av lekeplasser og idrettsanlegg.

1.7. Tilgjengelighet for alle. Viktige tilbud, utearealer og tjenester bør tilrettelegges for alle, uansett funksjonsgrad, og samlokaliseres med boliger og gode kollektivtilbud.

Sikre framtidige arealer for utbygging og vern

1.8. Ta vare på viktige kultur- og naturmiljøer. Dette har også betydning for opplevelser, folkehelse og biologisk mangfold. Ofte må dette avveies mot andre miljømål som fortetting. Nasjonalt og regionalt viktige vernehensyn skal da tillegges stor vekt.

1.9. Ta vare på by- og tettstedsnære friluftsområder. Spesielt rundt større steder i vekst er det viktig å registrere eksisterende og framtidige områder for friluftsliv og ta vare på disse i planlegging. Dette gjelder både friområder, markaområder, strandsoner og vassdrag samt sikring av drikkevann.

1.10. Tilrettelegge for varierte, gode og tilstrekkelige arealer for næring, tjenesteyting og boliger. Det er viktig å gi et godt og bredt tilbud på ulike næringsarealer og allsidige boligtyper. Det bør legges opp til gode løsninger, uavhengig av kommunegrenser. Framtidig offentlig infrastruktur og privat utbygging må dessuten ses bedre i sammenheng.

1.11. Jordvern bør prioriteres høyt og avklares i overordna planer. Det er viktig å ta vare på større, sammenhengende landbruksarealer også i bynære strøk. Eventuell utbygging bør inngå og drøftes i en overordnet plan (kommuneplan/interkommunal plan/regional plan) og være i tråd med de øvrige punktene i denne arealstrategien.

1.12. Tilrettelegging for effektiv og miljøvennlig godstransport og – håndtering. Det bør arbeides for løsninger som styrker næringslivet på en bærekraftig måte. Det er et mål å få overført mest mulig av godstransporten til sjø og bane.

Behov for nye planer og utredninger

Regjeringen har vedtatt at nytt logistikknutepunkt skal legges sør for Trondheim. Fylkeskommunen vil sammen med andre aktører bistå Jernbaneverket i videre planlegging av dette. Det er forutsatt fra Samferdselsdepartementets side at videre prosess kobles tett sammen med arbeidet om å utvikle Orkanger Havn som regionhavn og hovedhavn for Trondheim.

Interkommunal arealplan for Trondheimsregionen (IKAP) er under rullering, og fylkeskommunen er en sentral partner i dette arbeidet. Rullering av fylkesdelplan for arealbruk og transport i Trondheimsregionen avventes da IKAP-arbeidet så langt tar opp de samme problemstillingene på en god måte. Innen IKAP arbeides det med nærmere retningslinjer for å avveie forholdet mellom dyrka mark og en klimavennlig utbygging, sikre passasjergrunnlag for buss og tog, bokvalitet, næringsarealer og massedeponi. Med mindre arbeidet med IKAP stopper opp, er det ikke umiddelbart behov for nye regionale planer innen temaområdet.

Det er behov for å se mer langsiktig enn de 12 årene som plan- og bygningsloven har som norm. For samtidig å sikre nødvendig fleksibilitet, bør de langsiktige løsningene ikke være for detaljerte. Målet er å bedre koordinere større infrastruktur som hovedveger, kollektivtrafikk og bane med annen arealbruk. Ulempen kan være usikkerhet med hensyn til langsiktig landbruksdrift. Arbeidet bør samordnes med Nord-Trøndelag, med IKAP og de ulike kommuneplanene.

2. KYSTOMRÅDER

Sør-Trøndelag har en lang kystlinje. Med kystområder mener vi i denne forbindelse i hovedsak sjø og kystnære arealer.

Viktige allerede gjeldende føringer for kystområdene som legges til grunn: (se også vedlegg I)

- Fylkesdelplan kystsoneforvaltning [Fylkesdelplan kystsoneforvaltning i Sør-Trøndelag, vedtatt 08.03. 2000](#)
- Marin strategiplan www.stfk.no
- Forslag til Interkommunal kystsoneplan med langsiktige strategier for kystsoneplanlegging i Sør-Trøndelag <http://kystenerklar.no/>
- Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen [Differensiert forvaltning strandsonen](#)

Hovedtrekkene i gjeldende regionale føringer er stort sett å tilrettelegge for økt matproduksjon som kystnæring og videreutvikle regionens ledende posisjon i produksjon av atlantisk laks. Dette samtidig som at viktige kulturmiljøer ivaretas og at folks adgang til strandsonen sikres.

Utviklingstrekk og utfordringer

Vekst: Flere av kystkommunene har opplevd en betydelig vekst de siste årene, mens andre har nedgang i folketallet. Kampflybasen på Ørland vil gi positive effekter for flere av kystkommunene. Vi forventer økt etterspørsel etter boliger både i Ørland/Bjugn og i nabokommunene. Jordvern kontra boligbygging kan bli en utfordring her. Det vil også være behov for oppgradering og utvikling av havner og kaier i kystkommunene.

Ulik bruk av kystsonen: De siste ti-årene har kystsonen fått stadig større fokus, og utviklingen har gått i retning av økende konkurranse om arealene. Viktige interesser er oppdrett, tradisjonelt fiske, turisme, fritids- og rekreasjonsbruk, vindkraft og oljevirksomhet.

Ressursene i kystsonen får stadig større betydning for næringsaktivitet og verdiskaping. Den samfunnsmessige verdien av friluftsliv og rekreasjon i kystsonen er også betydelig, og samtidig finnes det store biologiske -og landskapskvaliteter som det er viktig å ta vare på.

Matproduksjon: Kystnæringenes betydning for verdiskaping forventes å øke. Sør-Trøndelag fylkeskommune ønsker å være en pådriver i utviklingen av fiskeri -og havbruksnæringen. Eventuell framtidig algeproduksjon kan blant annet nyttes til energi og til dyrefor.

Friluftsliv/folkehelse/strandsoner: Det er i de lett tilgjengelige delene av strandsonen det meste av bebyggelse og anlegg ligger. Den potensielt tilgjengelige strandsonen er følgelig langt mer berørt enn hva som ofte hevdes. Dette har ført til at en nå merker en økende interessekonflikt mellom utbygging, friluftsliv, kulturminner og biologisk mangfold.

Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen

Målet er å forvalte strandsonen i forhold til hvilket utbyggingspress det er i ulike deler av landet. En regional nyansering og detaljering av disse kan være nødvendig.

Interkommunal kystsoneplan

”Kysten er klar” er et samarbeidsprosjekt mellom Sør-Trøndelag fylkeskommune og 11 kystkommuner i Sør-Trøndelag. Disse kommunene er Hemne, Snillfjord, Agdenes, Frøya, Hitra, Ørland, Bjugn, Rissa, Åfjord, Roan og Osen. Samarbeidet er både på politisk og administrativt nivå.

Prinsipper for arealbruk 2014-2024 (Henvisninger, se vedlegg II)

Ivareta - og utvikle bolyst

2.1. Stimulere til attraktive lokalsamfunn gjennom å ivareta mangfold og muligheter til varierte boligformer, samt tilrettelegge for sammenhengende transportmuligheter. Dette innebærer også gang- og sykkelveger og utbygging nær kollektivtilbud der dette er mulig.

Tilrettelegge for økt sjømatproduksjon innen en bærekraftig ramme

2.2. Havbruksnæringen bør gis tilstrekkelige arealer til å utvikle seg på. Områder der det ikke er avdekket større interessekonflikter bør legges ut som flerbruksområder inklusive akvakultur. Slike flerbruksområder bør være så store at område/sone-forvaltning kan gjennomføres og at det er mulig å utvikle nye driftsformer.

2.3. Ta vare på viktige fiskeområder. En bør unngå tiltak som rammer utøvelsen av fiske i områder som er spesielt viktige for fiskeriene. Tarehøsting er en marin ressurs som bør utnyttes gjennom bærekraftig høsting. Men høstingen må ikke utføres på en slik måte eller tillates i områder der dette kan ha påvirkning på fiskebestanden.

2.4. Ta hensyn til villaks og sjøørret. Den videre utviklingen av oppdrettsnæringen må skje på en måte som gjør at den ikke er en trussel for villaks og sjøørret, blant annet med hensyn til lakselus og rømming.

2.5. Legge til rette for gode transportvilkår for sjømatprodukter. Dette betyr å arbeide for vei- og havneløsninger med god framkommelighet, sikkerhet og kapasitet. Det er et mål at mer av transporten skal over på båt.

Bevare verdifulle kulturmiljøer/kulturlandskap – og naturområder

2.6. Nye inngrep bør i størst mulig grad konsentreres der det allerede er inngrep, slik at man utnytter eksisterende infrastruktur og styrker eksisterende grender og tettsteder.

2.7. Kulturminner – og landskap av regional/nasjonal betydning bør tas særlig hensyn til. Automatisk fredete eller verneverdige kulturminner - og landskap i kystsonen bør sikres både mot inngrep og skjæmmende tiltak. Fylkeskommunen som sektormyndighet for kulturminnevernet har som mål å verne et representativt utvalg kulturminner, kulturlandskaper og kulturmiljøer i kystsonen, samt foreta en tilfredsstillende forvaltning av øvrige kulturminner og – miljø.

2.8. Områder av verdi for natur og friluftsliv bør sikres og forvaltes slik at naturgrunnlaget blir ivaretatt og allemannsretten holdes i hevd. Rundt mye brukte utfartsområder og badeplasser bør hensynet til friluftsliv prioriteres høyt.

2.9. Praktisere et differensiert strandsonevern, hvor de lokale forhold kan tillegges vekt. Dette betinger at kommuneplanen (sammen med den Interkommunale kystsonenplanen) brukes til en helhetlig drøfting av hvilke områder som kan bebygges og ikke. På denne måten kan de ulike områdene sees i sammenheng med hverandre. Ved vurdering av saker i strandsonen bør næring og boliger prioriteres framfor fritidsboliger. Inngrep bør konsentreres og det bør legges til rette for sammenhengende kyststier nær større hytte- og boligområder.

2.10. Fylkesdelplan vindkraft (2008) legges til grunn for arbeidet med vindkraft i kystområdene.

2.11. Oppfølging av interkommunal kystsonenplan. De prinsipper og retningslinjer som er utarbeidet i den Interkommunale kystsonenplanen bør legges til grunn for forvaltning av kystområdene.

Behov for nye planer og utredninger

I og med at Interkommunal kystsonenplan er i slutfasen, ser det inntil videre ikke ut til å være behov for nye interkommunale/regionale planer på dette feltet.

3. INNLAND/FJELLOMRÅDER

Store deler av fylket består av innland, fjell og utmark på tvers av både kommune- og fylkesgrenser. Kapitlet omhandler tematikk og forslag til arealpolitiske prinsipper i skjæringspunktet mellom innland og fjellområder. Med dette menes innland/fjell/utmark i hele fylket, og slik ikke avgrenset til det som tradisjonelt betegnes som innlandskommuner.

Mye av bakgrunnen for en slik innretning er økt nasjonal fokus på Fjellpolitikk. Dette både for å stimulere potensialet for næringsutvikling og ivareta bevaringshensyn.

En rekke føringer gjelder allerede for arealbruken i innland/ fjellområder, se vedlegg I. Hovedtrekkene er å ivareta og utvikle bolyst og næring, og å bevare viktige fjellområder, kulturminner og kulturmiljø. På regionalt nivå er det dette først og fremst *Strategi for felles fjellområder i Hedmark og Sør-Trøndelag (2010)*, som har utgjort basis for senere regionale og interkommunale planer. [Felles fjellstrategi - Hedmark og Sør-Trøndelag](#).

Utviklingstrekk og utfordringer

Bolyst, natur og kultur. Mange innlandsområder har nedgang i folketallet, men også her vokser tettstedene. Samtidig er det fortsatt et variert bosettingsmønster og relativt mange grender ligger i dalfører innover mot fjellområdene. Her synes natur og kultur å være særlige drivkrefter for bolyst og næring.

Naturbaserte næringer. Naturbaserte næringer setter stort preg på innlandsområdene på ulike måter og er viktig for bosetting, verdiskaping og matproduksjon. Jord- og skogbruket står fremdeles sterkt på hver sine måter, men fjell-landbruket har imidlertid helt andre forhold enn i lavere-liggende strøk. Reindrifta som er den viktigste bæreren av sørsamisk kultur, har her i fylket det beste økonomiske resultatet på landsbasis, men er sårbar overfor arealinngrep. Interessen for natur- og kulturbasert reiseliv, kortreist mat og nye matprodukter øker og gir nye muligheter.

Sør-Trøndelag har en stolt bergverkshistorie og Regjeringens nye mineral-strategi innebærer nytt fokus på mulighetene innenfor mineralnæringene. Innføring av Grønne sertifikater har gitt muligheten for økt fornybar energiproduksjon og resultert i flere nye prosjekter. Mange av de naturbaserte næringene er arealkrevende, og konkurrerer ofte om de samme arealene.

Beitenæringene er både matprodusenter og kulturbærere. Behov for områder til matproduksjon kan ofte komme i konflikt med andre formål.

Verneområder. Det er sterke nasjonale interesser relatert til store deler av fjellheimen. Store arealer er relativt inngrepsfrie, og flere områder har nasjonalparkstatus. Verneområder utgjør på mange måter en merkevare og et kvalitetsstempel for regionen og ofte et resultat av god lokal forvaltning gjennom tidene. Det er spesielt mange interesser knyttet til randområdene opp mot fjell-beltet, både for beitenæringer, friluftsliv og ferdsel, biologisk mangfold, skogsveger og lokalisering av fritidshus. Økt ferdsel i sårbare områder er i perioder en særlig utfordring både for tamreindrift og villreinforvaltning.

Fritidsbebyggelse. Fritidsbebyggelse utgjør fortsatt en betydelig inntektskilde i mange lokalsamfunn i form av leveranse av varer og tjenester. Flere og flere etterspør fritidshus med godt utbygd infrastruktur, gjerne tettstedsnært samt gode løypenett. Det er behov for gode hyttestrategier, for å gi mest mulig inntjening i lokalsamfunnet og samtidig redusere konfliktene med andre interesser.

Opplevelse, livsstil og helse. Bruken av fjell- og utmarksområdene er under endring. Skog og fjell er stadig mer attraktivt for fritidsbruk, fysisk aktivitet, folkehelse og opplevelse. Økt fritid, bedre økonomi og nye livsstiler skaper ny etterspørsel, og bidrar også til reiselivsrelatert næringsutvikling. Aktivitets- og opplevelsesferie er under sterk økning, gjerne i forbindelse med kjente destinasjoner. Trend-enderinger gir både nye utfordringer og muligheter i naturforvaltning, reiseliv og utmarksbruk.

View - point Snøhetta – et populært besøksmål

Balanse bruk og vern. Fjell- og utmarksområdene i fylket har både viktige verneverdier og sterke tradisjoner for næringsmessig bruk. Mens det i vekstområdene er behov for best mulig styring og håndtering av de arealutfordringer som følger med rask vekst, er det i innlandsområdene like mye behov for å skape nye muligheter, økt bosetting og næringsutvikling. Naturen, kulturmiljøet, friluftslivet og næringsbruken skal ivaretas og utfylle hverandre.

Kommunene er arealmyndighet, og merker motsetningene mellom lokale ønsker og nasjonale forventninger. Den regionale arealpolitikken må slik bidra til økt forutsigbarhet for lokal og regional utvikling og ivareta et langsiktig og bærekraftig perspektiv. Behovet for gode arealpolitiske prinsipper synes først og fremst å være knyttet til konflikten mellom inngrep og ulike former for matproduksjon.

Prinsipper for arealbruk 2014 – 2024. (Henvisninger, se vedlegg II)

Ivareta - og utvikle bolyst

3.1. Stimulere til attraktive lokalsamfunn som gir mangfold med varierte boligtilbud, samt tilrettelegge for sammenhengende transportmuligheter. Dette innebærer også gang- og sykkelveger og utbygging nær kollektivtilbud der dette er mulig.

3.2. Tilrettelegge for nærfriluftsliv – også i fjellbygdene. Turstier, skiløyper og uteområder nær der folk bor gir bedre mulighet for fysisk aktivitet for alle alders -og brukergrupper.

Tilrettelegge for næringsutvikling basert på lokale ressurser

3.3. Videreutvikle primærnæringene for å sikre bosetting, opprettholde volumproduksjon og skape nye næringer knyttet til skog/bioenergi og mat.

3.4. Sikre arealer for å utvikle landbruket og reindriften både som matprodusenter og kulturnæringer og fremme regionens fortrinn for matproduksjon.

3.5. Mineralforekomstene i fylket skal dokumenteres i samsvar med Nasjonal Mineralstrategi. Arealer med mineralforekomster skal i størst mulig grad sikres mot nedbygging eller båndlegging av hensyn til framtidig ressursforvaltning. Mineraluttak skal skje på mest mulig miljøvennlig måte.

3.6. Utbygging av vannkraft/ småkraft i samme geografiske område bør behandles mest mulig samlet og sees i sammenheng med tidligere inngrep for å unngå eventuelle uheldige sumvirkninger. Nye kraftledninger bør mest mulig følge eksisterende traseer. Jordkabling bør i større grad vurderes for å redusere konflikter med andre interesser.

3.7. Fylkesdelplan vindkraft (2008) og Arealanalyse for vindkraft i innlandet (2014) legges til grunn for vurdering av søknader om vindkraft.

Bevare verdifulle fjellområder, kulturminner og kulturlandskap

3.8. Samlet vurdering og mest mulig lik forvaltning av større regionale områder på tvers av kommune- og fylkesgrenser. Dette innebærer økt samarbeid om arealbruken.

3.9. Verdifulle natur og – kulturlandskap bør i størst mulig grad sikres mot nedbygging av hensyn til framtidig bruk og verneverdier. Natur -og kulturlandskapet er viktig også for friluftsliv og folkehelse.

3.10. Innover mot fjellområdene er det vesentlig å minimalisere og konsentrere inngrepene. Ved å etterstrebe få og små inngrep reduseres konfliktpotensialet i forhold til andre interesser, bl.a. inngrepsfri natur.

3.11. Fritidsbebyggelse bør lokaliseres mest mulig vegnært og bygde-nært. Dette reduserer behov for inngrep i utmark og øker inntektsmulighetene lokalt gjennom tilleggstjenester og økt handel.

3.12. Kulturarven bør ha en sentral plass i både planarbeid og stedsutvikling. Kulturminner og kulturmiljøer utgjør et viktig hensyn i arealplanleggingen og skal derfor inngå som en integrert del i regional og lokal planlegging.

Behov for nye planer/utredninger:

Det er behov for å se arealer på tvers av kommuner og fylker, ikke minst i fjell- og utmarksområder. Fylkeskommunen har derfor i tillegg til Regional strategi for arealbruk funnet behov for å igangsette utredninger for å øke kunnskapsgrunnlaget. Dette er: 1)Kartlegging av friluftsområder, 2) Arealanalyse vindkraft 3)Inngrepsstudie/arealanalyse reindriftsområder.

Alle disse utredningene er relevante for innland og fjellområder. Kartlegging av friluftsområder er under arbeid. Kartleggingen vil vise verdisetting av ulike typer friluftsområder i fylket. Arealanalyse vindkraft er gjennomført og presentert for Fylkestinget april 2014. Fylkestinget vedtok samtidig at fylkesdelplan for vindkraft skal rulleres. Inngrepsanalysen for reindriftsområdene er ferdig og gir en samlet oversikt over inngrep over tid relatert til ulike årstidsbeiter, flytteleier med mer. Den belyser særlig inngrepene i reindriftens særverdiområder og minimumsbeiter.

VEDLEGG I: Nasjonale og regionale føringsdokumenter

Stortingsmeldinger og nasjonale strategier:

Plan - og bygningsloven (2009) [plan-og-bygningsloven](#)
Nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging (2010) [Nasjonale-forventninger](#)
Sametingets planveileder, 2010. [Sametingets planveileder \(2010\)](#),
Nasjonal reiselivsstrategi, (2012), [Verdifulle opplevelser](#),
Nasjonal Mineralstrategi (2013) [Strategi for mineralnæringen](#),
Nasjonal Strategi for aktivt friluftsliv (2013) [Nasjonal strategi-aktivt-friluftsliv](#)
Nasjonal handlingsplan statlig sikring og tilrettelegging av friluftsområder (2013) [friluftslivsområder](#)
Rikspolitiske retningslinjer barn og unge i planlegging (1995) [Rikspolitiske-retningslinjer](#)
St.m. Landbruks- og mat-politikken (2011-12), [Velkommen til bords](#)
Reindriftsloven (2007) [reindriftsloven](#)
Forskrifter og forvaltningsplaner [Forskrifter og forvaltningsplaner - verneområder i fylket](#)
Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen [Differensiert forvaltning strandsonen](#)
Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging (1993) [www.planlegging.no](#)

Regionale planer og strategier (gjelder hele fylket):

Regional planstrategi (2012) [Regional planstrategi for Sør-Trøndelag 2012-15](#)
Fylkesdelplan vindkraft (2008) [Fylkesdelplan vindkraft Sør-Trøndelag](#)
Regional plan klima og energi (2009) [Regional plan klima og energi Sør-Trøndelag \(2010-2014\)](#)
Regional plan kulturminner (2013) [Regional plan for kulturminner- høringsversjon 2013-2017/](#)
Regional plan vannforvaltning, [Planprogram 2011-2014, \(Regional Plan under arbeid\)](#)
Regional transportplan og Transportplan Sør-Trøndelag 2014-23 [Regional transportplan](#)
Landbruksmeldinga for Trøndelag [landbruksmeldinga](#)
Regionalt bygdeutviklingsprogram og Handlingsplan for Trøndelagsfylkene 2013-2017 (FT ST 19.12.12) [Regionalt bygdeutviklingsprogram](#)

Områderelaterte regionale og interkommunale planer/strategier:

By/tettsted:

Fylkesdelplan Ny Giv for arealbruk og transport i Trondheimsregionen (2003) [Fylkesdelplan Ny Giv](#)
Interkommunal arealplan for Trondheimsregionen (IKAP) <http://trondheimsregionen.no/>
Miljøpakken Trondheim [miljøpakken](#)

Kystområder:

Fylkesdelplan kystsoneforvaltning i Sør-Trøndelag (2000) [Fylkesdelplan kystsoneforvaltning](#)
Forslag til Interkommunal Kystsonesplan <http://kystenerklar.no/>
Marin strategiplan, [www.stfk.no](#)

Innland/Fjellområder:

Regionalpolitisk Arealstrategi, Sør-Trøndelag og Hedmark fylkeskommuner(2010); [Felles fjellstrategi](#)
Fylkesdelplan Dovre og Sunndalsfjella (2009) [Dovre og Sunndalsfjella](#)
Regional plan Røros bergstad og Cirkumfrensen (2011) [Røros Bergstad og Cirkumfrensen](#)
Regional plan Forollhogna villreinområde (2013) [Forollhogna villreinområde](#)

VEDLEGG II: Nærmere om bakgrunn for de enkelte prinsipper for arealbruk.

Prinsippene foran gir en forkortet og forenklet oppsummering av mer utdypende vedtak og føringer som du finner her:

1. BYER OG TETTSTEDER

1.1. Sammendrag av mål i «Regional plan klima og energi i Sør-Trøndelag» vedtatt 15.12.2009, side 27-29, se www.stfk.no. Samme mål går igjen i kildene for pkt. 1.2. Dette er også mål i «Miljøpakken for Trondheim», jevnfør Fylkestingsak 10/2009.

1.2. Forkortet utgave av retningslinjer i «Fylkesdelplan for arealbruk og transport i Trondheimsregionen» vedtatt 27.02.2003, s 15, se www.stfk.no . Nå foreslått for hele fylket. Målene går også igjen i Regional planstrategi Sør-Trøndelag 2012-2015 s 25 og i «Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging» av 20.08.1993, se www.planlegging.no

1.3. Prinsippet om å samle inngrep går igjen i dokumentene over. Prinsipper om masseuttak osv. er fra interkommunale retningslinjer i «Pukk og grus i Trondheimsregionen», vedtatt i samarbeidsutvalget for Trondheimsregionen 27.09.2006, se [Pukk og grus](http://www.pukk-og-grus.no) . Nå foreslått som prinsipp for hele fylket.

1.4. Sammendrag av mål i «Regional plan klima og energi i Sør-Trøndelag» vedtatt 15.12.2009

1.5 Videreføring av strategier i «Felles fylkesplan 2009-2012», s 25.

1.6 Videreføring og utdyping av strategi om folkehelse i «Felles fylkesplan 2009-2012», s 26.

1.7. Gitt av §1-1 i Plan- og bygningsloven av 2008.

1.8. Utledet av § 3-1 i Plan- og bygningsloven av 2008 og pkt. 2.6 om kulturminner i Regional planstrategi for Sør-Trøndelag 2012-2015, side 26

1.9. Sammenfatning av mål i referansene for pkt. 1.2 over og mål om friluftsliv i Regional planstrategi for Sør-Trøndelag 2012-2015, side 24.

1.10. Oppfølging av mål i Regional planstrategi for Sør-Trøndelag 2012-2015 , side 25 og forslag til statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal og transportplanlegging, på høring høsten 2013..

1.11 Mål om å ta vare på landbruksarealer og konflikt med utbyggingsformål er tatt opp i Regional planstrategi for Sør-Trøndelag 2012-2015, side 25, Landbruksmeldinga for Trøndelag fra 2012, Regionalt Bygdeutviklingsprogram 2013-2017 og i forslag til statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal og transportplanlegging, på høring høsten 2013. IKAP utreder også temaet. Formuleringen «Eventuell utbygging bør inngå og drøftes i en overordnet plan» er ny og er et forsøk på å gi mer konkrete føringer i slike konflikter.

1.12. Oppfølging av Regional planstrategi for Sør-Trøndelag 2012-2015 , side 21.

2 KYSTOMRÅDER

Prinsippene for kysten og kystnære områder er i hovedsak forankret i Interkommunal kystsoneplan, som er en tydeliggjøring av fylkesdelplan for kystsoneforvaltning fra år 2000, samt i regional planstrategi for Sør-Trøndelag og Marin strategiplan

2.1 er utledet av Transportplan for Sør-Trøndelag 2014-23

2.2 – 2.2 – 2.3 – 2.4.- 2.5 er i hovedsak avledet av Mål og strategier for Interkommunal kystsoneplan, side 56 og 57, se www.kystenerklar.no

2.6. er utledet av Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, side 18, og i «Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging» av 20.08.1993, se www.planlegging.no

2.7 er utledet av Regional plan for kulturminner – høringsversjon 2013-2017

2.8. I hovedsak utledet av fylkeskommunens satsing på friluftsliv og folkehelse i Sør-Trøndelag, [Idrett og folkehelse](#)

2.9 er utledet av Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen, se www.regjeringen.no

3. INNLAND/FJELLOMRÅDER

Prinsippene for innland/fjellområder er i hovedsak videreført fra [Felles fjellstrategi - Hedmark og Sør-Trøndelag](#) og det foreslås at disse overføres til å gjelde innlandsområder i hele fylket. I forhold til dette fellesdokumentet, er det er særlig to endringer:

3.5 om mineraler er nytt. Dette baseres på Nasjonal mineralstrategi [Strategi for mineralnæringen](#), samtidig som det er behov for å gi en regional føring for håndtering av aktuelle arealer.

3.7 om energi er justert ut fra fylkestingsvedtak sak 50/12 om at fylkeskommunen ønsker et bredere faglig beslutningsgrunnlag for søknader i innlandet i tillegg til gjeldende fylkesdelplan vindkraft. [Fylkesdelplan vindkraft Sør-Trøndelag](#)

VEDLEGG III: Mulige konsekvenser av strategien

Strategien er i hovedsak en oppsummering av gjeldende føringer. På noen punkter er den utdypende, og innebærer i noen tilfeller utvidelse av geografiske områder, se vedlegg II over. Slik innebærer den ikke noen endring i forhold til gjeldende politikk og føringer. Dermed er den forventet å styrke gjeldende politikk ved å gjøre den mer tydelig, forståelig og sammenhengende. Dette gir også grunnlag for tidlig og forutsigbar dialog med kommunene og dermed raskere og bedre planprosesser.